

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2008 rd

Regeringens proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 april 2008 en proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 23/2008 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att jord- och skogsbruksutskottet om det så önskar får lämna utlåtande om ärendet till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Kari Valonen, jord- och skogsbruksministeriet
- enhetschef Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet
- enhetschef Pekka Nurminen, Europaparlamentets informationskontor i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Det fördrag som undertecknades i Lissabon den 13 december 2007 skiljer sig enligt utredning väsentligt från utkastet till konstitutionellt fördrag, som kom till i processen vid regeringskonferensen 2004 men som inte blev godkänt i folkomröstningar i vissa länder. Det konstitutionella fördraget var nämligen ett helt nytt fördrag. Lis-

sabonfördraget, genom vilket fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (EG-fördraget vars nya version kallas EUF-fördraget) ändras, bygger däremot på de gamla fördragen. De gamla bestämmelserna är ändrade och kompletterade. Till skillnad från utkastet till konstitutionellt fördrag upphäver Lissabonfördraget alltså inte de gamla anslutningsfördra-

gen. De kommer fortfarande att gälla som sådana.

Utskottet har tagit ställning till det konstitutionella fördraget i sitt utlåtande om statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag (JsUU 1/2006 rd — SRR 6/2005 rd) och i sitt utlåtande om propositionen med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (JsUU 12/2006 rd — RP 67/2006 rd). I det förstnämnda utlåtandet framhöll utskottet att artikel 141 och 142 i anslutningshandlingarna från 1994 skulle beaktas i det konstitutionella fördraget. Utskottet noterar nu att anslutningsfördraget fortfarande kommer att gälla som sådant.

Bestämmelserna om jordbruk och fiskeri i Lissabonfördraget stämmer enligt utredning i mycket stor utsträckning överens med bestämmelserna i det utkast till konstitutionellt fördrag som förhandlades fram vid regeringskonferensen. Några tekniska ändringar och preciseringar har gjorts i och med att innehållet i hela fördraget ändrats (t.ex. benämningar på rättsakter). Sakfrågorna om jordbruk och fiskeri togs inte upp till debatt under 2006 då Lissabonfördraget utarbetades. I fråga om sitt behörighetsområde hänvisar utskottet därför i tillämpliga delar till sina synpunkter i de ovannämnda utlåtandena.

Bestämmelser om unionens politik som gäller jordbruk och fiskeri ingår i avdelning II i EG-fördragets tredje del. En viktig ändring i Lissabonfördraget, liksom även i det konstitutionella fördraget, är att man i huvudsak övergår till det ordinarie lagstiftningsförfarandet (medbeslutandeförfarandet) även inom området för jordbruk och fiskeri. Dessutom har det företagits vissa tekniska ändringar i artiklarna om jordbruk och fiskeri som gäller i synnerhet ordalydelsen och bestämmelsernas placering. Förutom jordbruk gäller artiklarna även fiskeri som nämns särskilt.

Inga ändringar föreslås i artiklarna 39—41 (tidigare artiklarna 33—35) i EUF-fördraget. Artikel 39 anger målen för den gemensamma jordbrukspolitikerna samt aspekter som ska beaktas vid utformningen av den gemensamma jord-

brukspolitikerna. Artikel 40 definierar mycket allmänt innehållet i den s.k. gemensamma organisationen av jordbruksmarknaden. Enligt artikel 41 kan man för att målen för den gemensamma jordbrukspolitikerna ska kunna uppnås även samordna insatser i fråga om yrkesutbildning, forskning och kunskapsöverföring på jordbruksområdet samt främja konsumtionen av jordbruksprodukter.

En ny 2 punkt och 3 punkt införs i artikel 37 i EG-fördraget (den nya artikel 43 i EUF-fördraget). I den nya punkt 2 föreskrivs om huvudregeln som gäller det ordinarie lagstiftningsförfarandet samt om obligatoriskt hörande av Ekonomiska och sociala kommittén. Detta förfarande ska iakttas när det föreskrivs om den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna samt om övriga bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma politiken för jordbruk och fiskeri. Enligt nuvarande artikel 37.2 i EG-fördraget ska rådet med kvalificerad majoritet på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet utfärda förordningar eller direktiv eller fatta beslut. I den nya artikel 43.3 föreskrivs ändå att rådet på förslag av kommissionen ska besluta om åtgärder för att fastställa priser, avgifter, stöd och kvantitativa begränsningar och för att fastställa och fördela fiskerimöjligheter. Utskottet påpekar att Europaparlamentet således inte deltar i beslut som fattas om dessa frågor.

I sitt utlåtande JsUU 1/2006 rd noterade utskottet att rättsakter antagna enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet ändå inte ska vara tillämpliga för att fastställa priser, avgifter, stöd och kvantitativa begränsningar eller i lagstiftningen om att fastställa och fördela fiskerimöjligheter. Nödvändiga åtgärder ska genomföras med hjälp av europeiska förordningar eller beslut som rådet antar med kvalificerad majoritet på förslag från kommissionen. Utskottet noterade också att gränsen mellan frågor som ska regleras enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet och frågor som regleras genom rättsakter på lägre nivå var diffus och tvetydig och att saken skulle komma att klarna först när fördraget tillämpas i praktiken. Utskottet ansåg det fullt möj-

ligt att de nuvarande förordningarna om den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna måste spjälkas upp för att det dels är rådet, dels rådet och parlamentet tillsammans som har den beslutande makten. Utifrån en inkommen utredning konstaterar utskottet att tvetydigheten i detta fall finns kvar i det föreliggande fördraget.

Lissabonfördraget innebär att man även på veterinär- och växtskyddsområdet övergår helt och hållet till det ordinarie lagstiftningsförfarandet i enlighet med artikel 43.2 i EUF-fördraget, medan medbeslutandeförfarandet för närvarande iakttas bara när rättsakter antas med stöd av artikel 152.4 punkt b i EG-fördraget, som gäller folkhälsan. Rättsgrunden förblir dock tudelad på veterinär- och växtskyddsområdet, för om det direkta syftet med åtgärderna är att skydda folkhälsan antas rättsakterna med stöd av artikel 168.4 punkt b, som gäller folkhälsan (tidigare 152.4 punkt b).

Enligt den nya artikel 290 i Lissabonfördraget kan det genom en lagstiftningsakt till kommissionen delegeras befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kan komplettera eller ändra vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten. Utifrån en utredning framhåller utskottet att fördraget är tvetydigt också på denna punkt och att den nya bestämmelsens räckvidd fortfarande är oklar. Den kan antagligen komma att tillämpas på områden där det är vanligt med detaljerad reglering, såsom jordbruk och fiskeri. I en inkommen utredning lyfts det fram att det inte är fråga om den nuvarande regleringen av genomförande (kommittéförfarande), där bestämmelserna i stor utsträckning förblir desamma.

I Lissabonfördragets bestämmelser om förfarandet för att fastställa den årliga budgeten försvinner uppdelningen i obligatoriska och icke-obligatoriska utgifter, som i nuläget definierar

Europaparlamentets och rådets inbördes rätt att i sista hand besluta om utgifterna. Förfarandet förändras i och med att uppdelningen försvinner. Enligt bestämmelserna i Lissabonfördraget utövar Europaparlamentet och rådet tillsammans budgetmakt. Förfarandet består på samma sätt som nu av två behandlingar i Europaparlamentet och rådet. Budgetförslaget ska dessutom i enlighet med ett nytt förfarande behandlas i en förlikningskommitté mellan Europaparlamentet och rådet, om de inte når samförstånd vid första behandlingen. Även kommissionen ska delta i förlikningskommitténs arbete. Kommittébehandlingen är ett centralt skede i det nya förfarandet, där Europaparlamentet och rådet bör nå samförstånd om budgetens innehåll. Om förlikningskommittén godkänner den gemensamma texten, beslutar Europaparlamentet och rådet i den andra behandlingen om att anta budgeten enligt den gemensamma texten. I den andra behandlingen kan Europaparlamentets roll anses vara något starkare än rådets roll, eftersom det kan förkasta den gemensamma text som förlikningskommittén godkänt även om rådet skulle godkänna den. Europaparlamentet kan dessutom genom en särskild kvalificerad majoritet redan i sin första behandling fastställa ändringarna i budgetförslaget i det fall att rådet förkastar förlikningskommitténs gemensamma text. Utskottet påpekar därför att Europaparlamentet i och med Lissabonfördraget får betydligt mer inflytande i budgetfrågor som gäller jordbruk också.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anför

att utrikesutskottet bör beakta det som sägs ovan.

JsUU 10/2008 rd — RP 23/2008 rd

Helsingfors den 8 maj 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml (delvis)
medl. Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /sv

Pentti Oinonen /saf
Klaus Pentti /cent
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd
Pekka Vilkuna /cent
ers. Matti Kangas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.